

Innspill fra Fleksibel utdanning Norge til Utdanningsstøtteutvalget

Fremtidens utdanningsstøtte må støtte fleksibel og livslang læring

Fleksibel utdanning Norge (FuN) takker for muligheten til å gi innspill. Vi representerer et bredt spekter av utdanningsaktører som tilbyr fleksibel, nettbasert og desentralisert utdanning til studenter i ulike livssituasjoner over hele landet.

Utviklingen i arbeidslivet og samfunnet skaper et økende behov for livslang læring, kompetansepåfyll og fleksible utdanningsløp. Samtidig er dagens studiestøtteordninger i stor grad bygget rundt unge heltidsstudenter på campus. For å lykkes med livslang læring er det avgjørende å forstå hvem som velger fleksible studieløp, hvilke behov de har, og hvordan utdanningsstøtten kan gi like muligheter og tilgang, til både tradisjonelle og fleksible studenter.

Hvem velger fleksible studieløp?

Studenter som velger fleksible studier, kan være unge eller voksne med behov for større fleksibilitet. Dette kan skyldes helseutfordringer, omsorgsansvar, geografisk avstand, eller at de er i arbeid. Studenter innen høyere yrkesfaglig utdanning og nettstudier har ofte behov for fleksible løsninger, og de bør ha like god tilgang til studiestøtte som andre studenter.

Hanne Kristin Dypedal, Årets nettpedagog 2025 og seniorrådgiver ved NLA Høgskolen, har forsket på [nettstudenter og utviklet seks ulike «personas» som gir innsikt i hvem disse studentene er og hvilke behov de har.](#)

Våre medlemmers innspill kan oppsummeres i fem hovedpunkter:

- Behov for mer fleksibilitet i søkeprosessen og støtteperiodene
- Mer fleksibilitet i progresjon for å støtte livslang læring
- Nettstudenter må ha like muligheter til internasjonalisering
- Lik tilgang til utdanningsstøtte for å sikre kompetanse i distriktene
- Vi trenger utdanningsstøtte som bidrar til livslang læring

Disse punktene utdypes nedenfor.

Behov for mer fleksibilitet i søkeprosessen og støtteperiodene

For at utdanning skal kunne tilpasses arbeidslivets behov, er det nødvendig med mer fleksibilitet i opptak og studiestart. Flere av FuNs medlemmer tilbyr fleksible utdanningstilbud med løpende opptak, flere studiestarter gjennom året, og modul- eller emnebasert progresjon.

Lånekassens system er i dag bygget rundt to faste semestre per studieår. Dette gjør det vanskelig for studenter å starte utdanning når behovet oppstår, og begrenser institusjonenes mulighet til å tilby mer fleksible studieløp. For eksempel kan en fulltidsansatt som trenger ny kompetanse (på kort varsel) på grunn av omorganisering i bedriften eller overtallighet, få

problemer med å starte studier umiddelbart hvis det er midt i semesteret og vedkommende er avhengig av støtte fra Lånekassen.

Søknadsskjemaene bør også tilpasses bedre til studenter som velger fleksible studier, Flere medlemmer peker på at dagens søkeprosess er vanskelig og lite tilpasset den «utradisjonelle studenten».

FuN mener at følgende bør vurderes:

- **Bedre filtrering i søknadsskjemaet.** Studenter som studerer fleksibelt, bør få spørsmål og informasjon som er relevante for deres livssituasjon. For eksempel, er spørsmål om man bor hjemme eller borte formulert for søkere som er unge og kommer rett fra videregående skole, og ikke for voksne studenter som er boligeiere.
- **Flere studentkategorier i søknadsprosessen.** I dag må søkere velge mellom heltid eller deltid. For å gjøre skjemaet mer brukervennlig for de som søker på fleksible studier kan det være nyttig å ha flere kategorier. For eksempel en egen kategori for nettbaserte søkere vil gjøre det enklere for nettstudenter å forstå hva de kan faktisk få støtte for (som ekstra støtte for reisekostnader knyttet til samlinger).
- **Bedre veiledning i søknadsprosessen.** Våre medlemmer rapporterer at søknadssystemet oppleves som komplisert for studenter som velger fleksible studier. Det bør vurderes hvordan søknadsprosessen kan gjøres mer brukervennlig, blant annet gjennom bedre digital veiledning eller integrert KI-støtte.

Det er også behov for å se nærmere på hvordan søknadsprosesser fungerer for deltids- og nettstudenter. Mange kombinerer utdanning med arbeid, omsorgsansvar eller andre forpliktelser. Søknadsprosesser og informasjon bør derfor forenkles og i større grad tilpasses et mangfoldig studentgrunnlag med ulike behov og forutsetninger.

Fleksibel progresjon og livslang læring

Utdanningsstøtten bør i større grad ta høyde for fleksibel progresjon. I dag er støtteordningene tett knyttet til fast studietid og et maksimalt antall studiepoeng (480 studiepoeng), som ikke gir gode muligheter for livslang læring.

Flere av våre medlemmer peker på at dagens system kan slå uheldig ut for studenter som studerer deltid. For eksempel, kan heltidsstudenter som studerer fleksibilitet få lån rentefritt, mens deltidsstudenter som studerer fleksibelt kan oppleve at rentene begynner å løpe fra dag en.

Fagskolen Kristiania trekker frem som eksempel en student som startet på høyere utdanning, ville ha noe mer praktisk, og byttet til høyere yrkesfaglig utdanning. Denne studenten mistet mulighet for å få stipend og fikk bare lån, da vedkommende ikke hadde fullført den opprinnelige utdanningen. Dette ivaretar ikke ambisjonen om livslang læring, men straffer studenter som kanskje velger feil når de er unge og har lite arbeidserfaring.

FuN mener også at utdanningsstøtte i større grad må kunne knyttes til emner, moduler og kortere kompetansetilbud, og ikke bare hele grader og tradisjonelle studieprogrammer. Arbeidslivet

etterspør korte og målrettede kompetanseopåbygg, men dagens støtteordninger er i liten grad tilpasset slike tilbud.

Fleksibel progresjon krever også fleksibilitet i vurdering og eksamen. Høyskolen Kristiania peker på at dagens regler gjør det vanskelig å tilby mikroemner med fleksibel oppstart og avslutning. For at studenter skal få lån i Lånekassen er man avhengig av en lang periode mellom oppstartsdato og eksamens-/avslutningsdato, som begrenser både *når* høyskolen kan tilby korte emner, og hvor korte disse emnene kan være. Mikroemner/mikrokurs under 15 studiepoeng er attraktive for arbeidslivet, men er ikke mulig å få studiestøtte for.

Nettstudenter må få like muligheter til internasjonalisering

Dagens ordninger for utenlandsutveksling er i stor grad basert på fysisk mobilitet og tradisjonelle campusstudier. Dette gjør at nettstudenter i praksis har begrensede muligheter til å få støtte til internasjonale læringsaktiviteter, dersom disse gjennomføres digitalt eller hybrid.

Oslo Nye Høyskole forteller at rundt 80% av deres studenter er nettstudenter og de opplever at dagens regler hindrer mange studenter i å få internasjonal erfaring.

Samtidig stiller NOKUT krav om at bachelorutdanninger skal tilby muligheter for utveksling. FuN mener derfor at utdanningsstøttesystemet i større grad må anerkjenne at internasjonalt læringsutbytte også kan oppnås gjennom nettbaserte samarbeidsformer.

Nettstudenter bør ha likeverdige muligheter til å delta i internasjonale læringsaktiviteter og motta støtte, uavhengig av om mobiliteten er fysisk eller digital.

FuN vil understreke viktigheten av at fremtidens utdanningsstøtteordninger utvikles med utgangspunkt i et mer fleksibelt og mangfoldig utdanningslandskap.

Lik tilgang til utdanningsstøtte for å sikre kompetanse i distriktene

En fleksibel utdanningsstøtte er avgjørende for å sikre tilgang til kompetanse i hele landet. FuNs medlem, Norske utdannings- og studiesentre, rapporterer at mange voksne studenter i distriktene ikke ville hatt mulighet til å ta utdanning uten økonomisk støtte. For mange er økonomi den største barrieren for å komme i gang med studier, særlig for voksne som allerede har boliglån, familie og arbeid.

Et eksempel: I mange distrikter er det mangel på barnehagelærere. En barne- og ungdomsarbeider som velger å ta barnehagelærerutdanning må redusere stillingen sin under studiene, for eksempel fra 100 til 60 prosent. Dette er et stort økonomisk steg å ta, særlig for personer som allerede har lån og økonomiske forpliktelser. Derfor er det behov for ordninger som senker terskelen for å ta opp studielån for voksne studenter, samt målrettet informasjon og veiledning for denne gruppen.

Enkelte kommuner og regioner har ordninger eller regionale søkbare midler som gir ekstra støtte til studenter, mens andre ikke har samme mulighet. Dette gir ulik tilgang til kompetanseutvikling avhengig av hvor man bor. Det bør utredes flere muligheter for lokale støtteordninger som kan dekke lokale behov for kompetanse.

Studie- og utdanningssentrene spiller en avgjørende rolle i å redusere barrierer for kompetanseutvikling lokalt. De tilbyr praktisk støtte, veiledning, et læringsmiljø og tilgang til ressurser som gjør det mulig for flere å gjennomføre utdanning der de bor. Det er derfor viktig at finansiering for studiesentrene i Kommunal- og distriktsdepartementet, som forvaltes av fylkeskommunene, er prioritert. En student ved Studiesenteret Midt-Troms sier følgende om hvor viktig denne modellen er:

«studiesentermodellen i praksis fungerte som en indirekte økonomisk støtteordning. Ved å studere lokalt kunne jeg bo hjemme, opprettholde arbeidstilknytning og unngå betydelige kostnader til reise, opphold og fravær fra jobb. Minst like viktig var de praktiske og sosiale gevinstene: Jeg kunne være til stede for familien, opprettholde hverdagsrutiner og gjennomføre utdanningen med langt lavere belastning enn om studiet hadde krevd langvarige opphold borte fra hjemmet.»

Vi trenger utdanningsstøtte som bidrar til livslang læring

FuN vil understreke at utdanningsstøtte som skal bidra til livslang læring må ta utgangspunkt i en mer mangfoldig studentgruppe og et mer fleksibelt utdanningslandskap.

FuN deler Organisasjon for Norske Fagskolestudenters bekymring for manglende samsvar mellom ordningene i NAV og Lånekassen. Personer som tar etter- og videreutdanning, trenger økonomisk forutsigbarhet når de skal kombinere studier og arbeid. Voksne studenter som velger fleksible studier for å kunne kombinere utdanning med arbeid, familie og andre forpliktelser, bør ikke miste sine rettigheter som arbeidstakere hvis de også er student som mottar studiestøtte. Det har vært saker der folk har begynt på fleksible studier ved siden av jobben, har mistet jobben og så har måttet slutte å studere for ikke å miste dagpenger. Dette mener vi er problematisk for et samfunn som er avhengig av at også arbeidstakere og arbeidssøkere kan oppdatere sin kompetanse.

Til slutt vil vi peke på at hvis utdanningsstøtte skal bidra til livslang læring, kan det være behov for å diskutere om dagens maksimumsgrense på 480 studiepoeng er tilstrekkelig i et samfunn hvor alle må lære og omstille seg gjennom hele yrkeslivet.

Om FuN

FuN er det nasjonale kompetansemiljøet for fleksibel utdanning og opplæring i Norge – et fellesskap av utdanningsinstitusjoner, opplæringsaktører og arbeidslivspartnere som sammen utvikler og styrker kvalitet, relevans og innovasjon i fleksibel læring. (fleksibelutdanning.no)